

dagsmand derimod ved sine Uttringer har villet sige mig, at jeg dog vistnok har udtalt mig, som jeg har, om Forfatningsudkastet under den Forudsætning, at jeg heri Salen vilde komme til at sige Nei dertil, dersom det ikke var muligt at sætte nogen Forandring igjennem, eller idetmindste faae et Tilfagn derom, og at jeg altsaa vil begaae en Inconsequents ved nu at sige Ja, saa har han deri Ret. Jeg vedkender mig denne Inconsequents, og vil bære Besskyldningen derfor med den Bevisshed, at jeg paa ethvert Trin af Sagen kun har gjort, hvad jeg efter min Indsigt ansaae for det Retteste. Jeg har villet bearbejde den offentlige Mening imod Udkastet, i den Hensigt ved dens Magt at sætte nogle Forandringer igjennem, som jeg ansaae for hensigtsmæssige, men dette Maal har ikke kunnet naaes. Meningen deelte sig strax i 2 Dele, hvoraf den, som vilde nøies med Udkastet, saaledes som det var forelagt, var ulige mægtigere end den anden, og dens Magt har ogsaa vist sig heri Rigsdagen ved Landsthingets Afgjorelse af Sagen. Under disse Omstændigheder kunde jeg indsee, at, dersom jeg skulde vente at sætte Noget igjennem, saa maatte jeg indskrænke mig til det mindst Mulige, og derfor bebudede jeg ved denne Sags 1ste Behandling en Dagsorden, der gik ud paa at kræve et kongeligt Tilfagn om, at der vilde blive forelagt det fuldstændige Rigsraad Forslag til Nedsættelse af Valgbetingelserne og til Udvidelse af Rigsraadets constitutionelle Rettigheder. Jeg havde haabet at kunne sætte denne igjennem, men den ærede Premierministers Udtalelse i Lørdags betog mig mit Haab; den oplyste mig fuldstændigt om, hvorfor det ikke kunde skee, thi jeg tilstaaer, at jeg indtil dette Dieblik ikke havde nogen klar Forestilling om Ministeriets sande Stilling. Da Regjeringen i sit Program erklærede, at den vilde tage Forordningen af 26de Juli 1854 til Udgangspunkt, saa indsaae jeg strax, at Rigsraadet var en Bannfælgthed, og jeg har aldrig kunnet erkende det for nødvendigt, at Regjeringen tog dette Udgangspunkt, thi der forelaae jo et andet, som ialfald var muligt, nemlig det andet Alternativ. Men da Regjeringen nu engang havde valgt dette Udgangspunkt, saa forestillede jeg mig

Stillingen saaledes: paa den ene Side en Regjering, der var stærk ved Kongens, ved Rigsdagens og ved Landets Tillid, og paa den anden Side et Rigsraad, hvis Oprindelses Lovlighed var haardt ansøgtet. I denne Sal, og idetmindste var tvivlsom for Alle; det havde ikke noget som helst folkeligt Mandat, og bestod kun af faa Mænd. Det forekom mig, at af disse 2 modstaaende Parter maatte Regjeringen være den stærkeste; men nu staaer det ifølge Premierministerens Udtalelse for mig, som om Rigsraadet har været det stærkeste og Regjeringen den svageste, som om Regjeringens i Formen noget barske Optræden imod Rigsraadet kun har været Formen for en Dverreenskomst, og som om Betingelsen for Rigsraadets Samtykke har været den, at der ikke maatte indrømmes Rigsdagen Noget som helst, ikke det Mindste ud over det, der var tilbudt.

Den høitærede Minister har sagt, at Regjeringen har gjort lige Skjel imellem Rigsraadet og Rigsdagen, men det forekommer mig, som om Rigsraadet har faaet Lovens Part. Jeg vil gjerne troe, at det, som har gjort Regjeringen det lettere at gaae saavidt i sin Smødekommen af Rigsraadets Anskuelser, som den er gaaet, det er den Dverbeviisning, for ikke at sige Fordom eller Dvertro, hos den høitagtede Premierminister — hvis gode, sunde Forstand jeg iøvrigt i høieste Maade agter — at et constitutionelt System kun kan bygges paa en høi Censur; det har han udtalt her i Thinget med en saadan Barme, at man maa troe, at det er hans personlige Dverbeviisning, og jeg maa tilføie, at han i mine Dine er noget undskyldt, idet han har troet, at dette Thing vilde kunne gaae ind derpaa. Det er nemlig fra den samme Side af Salen, hvorfra denne Censur har mødt den stærkeste Modstand, at Loven af 22de Marts 1855 blev dreven igjennem, hvorved Censurvalgene indføres i Communelivet, uagtet Grundloven krævede et andet Princip, nemlig i det høieste en Valgbarheds-censur. Regjeringens Udtalelse har altsaa overbeviist mig om, at den reactionnaire Stemning her i Landet, for hvilken det saakaldte Rigsraad er Brændpunktet, er stærkere, end jeg havde antaget, og at Regjeringen